तद्भवादौ। काम्पिल्यदेशः उत्पत्तिस्थानत्वेनास्त्यस्य अच्। (गुड़ारोचना) ३नामगन्धद्रव्ये अस्यैव चूर्णम् (कमला गुडि) कापिल्ल काम्पिल्यक एतावप्यत्र पृषो०साधु।

कापिल्लका स्त्री देशभेदे हारावली।

काम्पील पु० पृषो० काम्पिल्यशब्दार्थे "देवीं काम्पील वासिनीम्" यजु० २३।१८। स्वार्थे कन् तथार्थे।

काम्बल पु० कम्बलेन परिवृतो रथः अण्। कम्बलपरिवृते रथे अमरः।

काम्बविक पु० स्त्री काम्बुः शङ्खभूषणं शिल्पमस्य ठक्। "येषाञ्च विरोधः शाश्वतिकः" पा० निर्देशात् "इसुसुकतान्तात् कः" पा० इत्यस्यानित्यत्वेन न कादेशः किन्तु ठस्येकः। शङ्खकारे (शाँखारी) अमरः स्त्रियां जातित्वात् ङीप्। [गन्धायाम् रत्नमाला।

काम्बुका स्त्री० कुत्सितमम्बु यस्य कोः कादेशः कप्। अश्व-

काम्बोज त्रि०कम्बोजोऽभिजनो यस्य सिन्ध्वा०अण्। पित्रादिक्रमेण कम्बोजदेशवासिनि स्त्रियां ङीप्। कम्बोजदेशे भवः कच्छा०अण्। कम्बोजभवेऽमनुष्ये त्रि०"शतं यस्तु काम्बोजान् ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छति"भा०शा०३५अ०। २सोमवल्के ३पुन्नागवृक्षे च पु० मेदि०। कम्बोजानां जनपदानां राजा अण्। ४कम्बोजदेशनृपे "शकायवनकाम्बोजास्तास्ताः क्षत्रियजातयः। वृषलत्वं परिगता ब्राह्मणानामदर्शनात्" भा०अनु०३३अ०। न केवलं तेषां शूद्रत्वं किन्तु सगरेण वेशान्यत्वं धर्म्महीनत्वं च कृतं तच्च हरिवं १४अ०वर्णितं यथा। "ततः शकान् सयवनान् काम्बोजान् पारदांस्तथा। पह्लवांश्चाथ निःशेषान् कर्त्तुं व्यवसितः किल। ते वध्यमाना वीरेण सगरेण महात्मना। वशिष्ठं शरणं गत्वा प्रणिपेतुर्मनीषिणम्। वसिष्ठस्त्वथ तान् दृष्ट्वा सभयेन महाद्युतिः। सगरं वारयामास तेषां दत्त्वाऽभयं तदा। सगरस्तु प्रतिज्ञाय गुरोर्वाक्यं निशम्य च। धर्मं जघान तेषां वै वेशान्यत्वं चकार ह। अर्द्धं शकानां शिरसो मुण्डयित्वा व्यसर्ज्जयत्। यवनानां शिरः सर्व्वं काम्बोजानां तथैव च। पारदा मुक्तकेशाश्च पह्लवाः श्मश्रुधारिणः। निःस्वाध्यायवषट्काराः कृतास्तेन महात्मना। शका यवनकाम्बोजाः पारदाः पह्लवास्तथा। कोलिसर्पाः समहिषाः दार्व्वाश्चोलाः सकेरलाः। सर्वे ते क्षत्रियास्तात! धर्मस्तेषां निराकृतः। वसिष्ठवचनाद्राजन्! सगरेण महात्मना"। तेन तेषां प्राक्क्षत्रियत्वेऽपि पश्चात् सगरेण स्वधर्मनिराकरणेन निःस्वाध्यायतादिकरणेन च म्लेच्छत्वं कृतम्। कम्बोजेषु भवा अमनुष्यतत्स्थत्वात् कच्छा अण् ङीप्। ५माषपर्ण्याम् (माषाणी) अम०। ६श्वेतखदिरे (पापड़ीखएर) मेदि०। ७गुञ्जायां (कुँच) ८वाकुच्याम् (हाकुच) च स्त्री राजनि०।

काम्बोजक न० कम्बोजे भवो मनुष्यस्तत्स्थोवा "मनुष्यतत्स्थयोर्वुञ्" पा०वुञ्। कम्बोजदेशभवे १मनुष्ये २तत्स्थे हास्यादौ च।

काम्य त्रि० कम–णिङ् कर्मणि यत्। १कामनाविषये "काम्योहि वेदाधिगमः कर्मयोगश्च वैदिकः" मनुः। "काम्यानां स्वफलार्थञ्च दोषघातार्थमेव च। अतः-काम्यं नैमित्तिकं प्रायश्चित्तमिति स्थितिः" प्रा० त० जाबालः। काम्यत्वञ्च तत्तत्फलकामनावदधिकारिकर्त्तव्यत्वम्। काम्यकर्मणामपि फलाभिसन्धानाभावेनानुष्ठाने मोक्षदत्वम् तदेतत् मल० त० निर्णीतम्। मनुः "इह चामुत्र वा काम्यं प्रवृत्तं कर्म्म कीर्त्त्यते। निष्कामं ज्ञानपूर्व्वन्तु निवृत्तमुपदिश्यते। प्रवृत्तं कर्म्म संसेव्य देवानामेति सार्ष्टिताम्। निवृत्तं सेवमानस्तु भूतान्यत्येति पञ्च वै"। "कामनापूर्व्वकं कर्म्म शरीरप्रवृत्तिहेतुत्वात् प्रवृत्तं तदेव कर्म्म कामनारहितम् पुनर्ब्रह्मज्ञानाभ्यासपूर्व्वकं संसारनिवृत्तिहेतुत्वात् निवृत्तमुच्यते। सार्ष्टितां समानगतिताम् ऋषेर्गत्यर्थत्वात्। पञ्च भूतान्यत्येति अतिक्रामति मोक्षं प्राप्नोतीत्यर्थः" विष्णुपुराणम्। "विशिष्टफलदाः काम्या निष्कामाणां विमुक्तिदाः"। भगवद्गीतापि "युक्तः कर्म्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम्। अयुक्तः कामकारेण फले सक्तोनिबध्यते"। युक्तईश्वराय कर्म्माणि, न फलाय इत्येवं समाहितः फलं त्यक्त्वा कर्म्माणि कुर्व्वन्निति शेषः शान्तिं मोक्षाख्यां नैष्ठिकीं निष्ठायां भवाम्। सत्त्वशुद्धिज्ञानप्राप्तिसर्वकर्म्मसन्न्यासज्ञाननिष्ठाक्रमेणेति वाक्यशेषः। अयुक्तस्तद्बहिर्मुखः कामकारेण कामप्रेरिततया कामतः प्रवृत्तेरिति यावत्। फले सक्तः मम फलाय इदं, कर्म्म करोमीत्येवं फले सक्तोनियतं बन्धं प्राप्नोति तथाचार्ज्जुनं प्रति भगवद्वाक्यम्। 'मयि सर्व्वाणि कर्म्माणि सन्न्यस्याध्यात्मचेतसा। निराशीर्निर्ममोभूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः"। सन्न्यस्य निःक्षिप्य समर्प्य इति यावत्। अध्यात्मचेतसा विवेकबुद्ध्या अहंकर्त्ता ईश्वराय भृत्यवत् करोमीत्यनया बुद्ध्या। निराशीस्त्यक्तकामसङ्कल्पः। अतएव निर्म्ममोममतारहितः विगत-